

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ НАФТОГАЗОВОЇ СПРАВИ НА ПРИКАРПАТТІ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД

Р. Б. Пуйда

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу;
76019 м. Івано-Франківськ, вул. Карпатська, 15;
тел. +380 (3422) 57-23-90; e-mail: history@nung.edu.ua*

У статті йдеться про підготовку висококваліфікованих спеціалістів для видобутку нафти на Прикарпатті. А також про відкриття нових родовищ нафти і газу в післявоєнний період.

Ключові слова: видобуток, буріння нафти і газу, висококваліфіковані спеціалісти.

Безпосередньо по закінченні Другої світової війни в Західному регіоні Прикарпаття нафту видобували на невеликих родовищах, які не могли забезпечити істотного рівня її видобутку. Більшість нафтових промислів було зруйновано. Спустошеними виявилися промислове обладнання, а також родовища внаслідок їх хизацької експлуатації.

Велику допомогу галицьким нафтовикам надали спеціалістами. Тільки в 1945 р. на Прикарпаття прибуло 169 спеціалістів-нафтовиків, 60 випускників вишів і технікумів і 565 випускників ремісничих училищ. Спеціалісти, які прибули на Прикарпаття з Баку, Грозного та інших міст у 1944–1945 рр., допомогли галицьким нафтовикам здійснити корінну реконструкцію буріння і видобутку нафти.

Розгорнулась підготовка висококваліфікованих спеціалістів-нафтовиків на місцях. У 1945 р. було відкрито нафтовий факультет при Львівському політехнічному інституті, в 1963-му почав функціонувати філіал цього інституту в Івано-Франківську. А в 1967 р. було відкрито Івано-Франківський інститут нафти і газу, який став одним із провідних вишів України.

Розгортання широкої геологічної розвідки в Карпатському регіоні дало можливість відкрити нові родовища нафти і газу: в Долині, Рожнятові, Биткові, Бориславі, Дашаві. Тут будують нові свердловини. В 1950 р. дала нафту перша потужна свердловина в Долині. В 1952-му тут утворено управління «Долинанафта». За 1950–1955 рр. видобуток нафти в Долинському нафтовому районі зріс у 20 разів. У 1953 р. на базі Битківського нафтопромислу і Надвірнянської нафторозвідки створено Битківську контору буріння, а 1957-го – нафтовидобувне управління «Надвірнанафтогаз».

Помітним для трудівників Прикарпаття було відзначення 100-річчя від дня заснування Надвірнянського нафтопромислу. В 1967 р. на

честь цієї дати в Надвірній було споруджено пам'ятник «100 років надвірнянської нафти».

Далі вдосконалюється система управління нафтогазовою промисловістю краю. В 1969 р. на базі Солотвинської контори буріння створено Івано-Франківське УБР, яке з 1978-го перейшло на вахтово-експедиційний метод організації праці.

У середині 60-х років видобуток нафти на Прикарпатті досяг максимуму. Потім почалося зниження видобутку як нафти так і газу. Це зниження – закономірний процес, властивий кожному нафтовому регіонові. Починаючи з 1966 р., нафтовики Галичини розв'язують завдання гальмування темпів зниження нафтовидобутку. Разом із науковцями Всесоюзного науково-дослідного інституту та Івано-Франківського інституту нафти і газу вони розробили метод заводнення, циклічного витіснення водою нафти з нафтоносних шарів. Уперше цей метод було застосовано в Долинському УБР. Висновок науковців: нафта в Галичині є, але на великих глибинах. Для втілення в життя цього висновку потрібна нова техніка. Її одержали прикарпатські нафтовики завдяки зусиллям інженерів, техніків, робітників і науковців Івано-Франківська та Києва. Було створено наукове-виробниче об'єднання «Нафта», куди ввійшли Інститут геології і геохімії горючих копалин АН України, Івано-Франківський інститут нафти і газу, нафтовидобувні підприємства «Бориславнафтогаз», «Долинанафтогаз», «Надвірнанафтогаз», «Чернігівнафтогаз», а також об'єднання «Укрнафта».

На основі нової теорії утворення нафтоносних пластів Прикарпаття, застосовуючи нову техніку, технологію, зокрема глибинне буріння, нафтовики Прикарпаття досягли значного економічного ефекту. Їх практика підтвердила висновки науковців, що нафтоносні пласти Прикарпаття далеко не вичерпані, що нафта тут є на великих глибинах.

На Прикарпатті було побудовано ряд нових підприємств нафтогазової промисловості, зокрема Долинський газоперегінний завод, газопроводи Долина – Дрогобич, Долина – Івано-Франківськ – Чернівці. На нову технологію переведено нафтопереробні заводи в Бориславі, Дрогобичі, Надвірній.

Пошук нових нафтових родовищ, інтенсифікація видобутку нафти й надалі залишаються головними в діяльності трудових колективів нафтовиків Прикарпаття.

Література

1. Гах Й. М. Нафтовий комплекс Прикарпаття / Й. М. Гах. – К.: Наукова думка, 1994.
2. Бугров В. А. Перспективы развития нефтеперерабатывающей промышленности в Украинской ССР / В. А. Бугров, В. М. Баевич. – К.: Техника, 1968. – 72 с.

3. Ковалко М. П. Нафта і газ України / М. П.Ковалко. – К.: Наук. думка, 1997. – 382 с.
4. Гандзюк Р. Надвірна. Історичний нарис / Р. Гандзюк. – Івано-Франківськ: Сіверсія, 1999. – 276 с.
5. Довідник з нафтогазової справи / За заг. ред. В. С. Бойка, Р. М. Кіндрата, Р. С. Яремійчука. – Київ; Львів, 1996. – 620 с.

Стаття надійшла до редакційної колегії 30.11.2012 р.

Рекомендовано до друку докт.іст.наук, професором Мандриком Я.І., докт.іст.наук, професором Соляром І.Я. (Львів)

CASE HISTORY OF OIL AND GAS IN THE CARPATHIAN REGION IN THE POST-WAR PERIOD

R. B. Puyda

*Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas;
76019, Ivano-Frankivsk, Carpatska Street, 15;
ph. +380 (342) 57-23-90; e-mail: history@nung.edu.ua*

The article refers to the training of highly qualified specialists for oil production in the Carpathian region. And also about opening of new deposits of oil and gas in a post-war period.

Key words: *mining, oil and gas drilling, highly qualified specialist.*